

Povestea norocoasei supraviețuitoare de pe Titanic

BELLA MOOR TRAYZOHN

De ERVIN WEINERTH

La emisiunea TV „Sinteza zilei” realizată de Mihai Gâdea la Antena3, invitații au fost Marius Tucă, directorul Jurnalului Național și miliardarul român stabilit în SUA, Cornel Tăbăcaru.

Subiectul serii ne-a surprins pe toți, Marius Tucă și însoțitorii lui ne-au relatat una dintre cele mai uluitoare povești despre supraviețuitorii de pe Titanic: printre norocoși s-a numărat și o româncă, Bella Moore Trayzohn și fiul său Meir (Meyer).

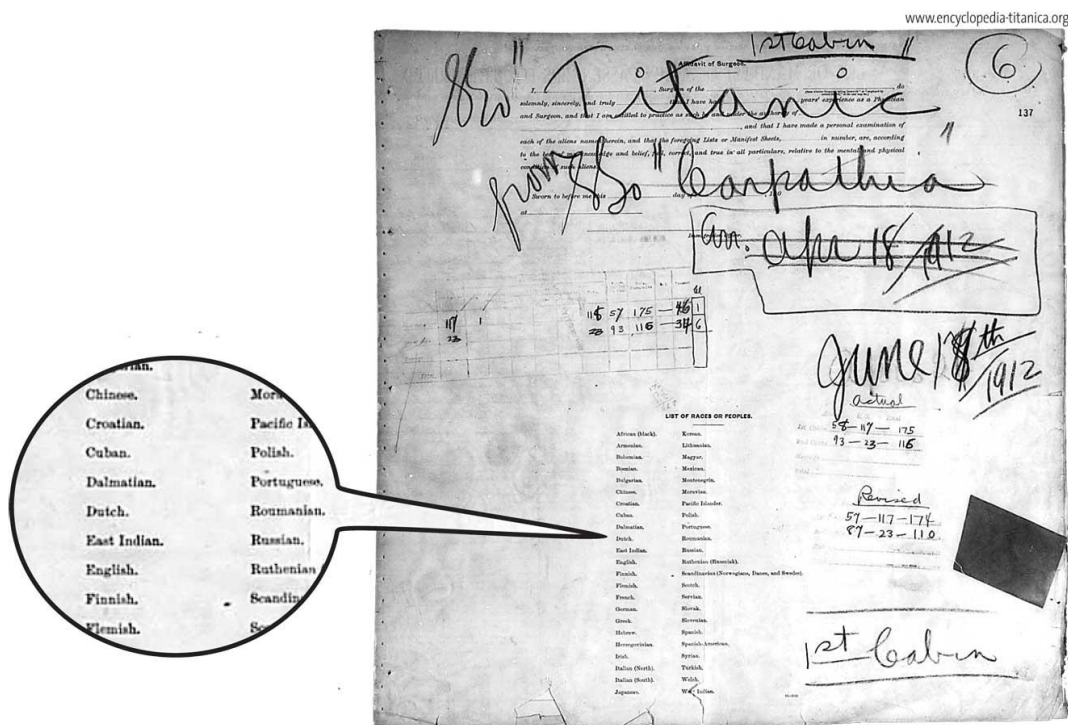
Bella și fiul său Meir

Redactorul Jurnalului Național, Istvan Deak, a urmărit înregistrarea video de la postul maghiar Duna TV și a citit comentariile din presa maghiară.

După 100 de ani de la dezastru, un octogenar din Gheorgheni povestea reporterului maghiar de la DunaTV despre 14 tineri plecați din Transilvania,

ajunși la București să caute de lucru. Cei 14 au ajuns cu toții pe Titanic, ca fochiști, având șansa să călătorească până în America, fără a plăti biletul. Dintre cei 14 tineri, doar unul a supraviețuit naufragiului și tot el, întors în România, a dus vestea tristă celor 13 familii.

La ședința de redacție a Jurnalului Național, aveau doar două nume de familie și nici un fir. Au început munca adevărată de gazetărie: zile și nopți de căutări în arhive, descifrări în listele supraviețuitorilor, decedaților, nimic concret. Dar într-o zi, la o studiere mai atentă a documentelor de pe vasul Carpathia, cel care i-a recuperat pe supraviețuitorii de pe Titanic, pe unul din documente, la rubrica „races” în care erau menționate naționalitățile și cetățeniile călătorilor, printre altele, era menționat și „Roumanian”

Documentul de pe Carpathia

După 100 de ani, din documentele Titanicului, reiese pentru prima dată, originea românească a călătorilor de pe vas. Bucuria gazetarilor se va amplifica după ce vor afla alte noutăți.

Românul miliardar Cornel Tăbăcaru, care a călătorit anul acesta în luna aprilie pe vasul Balmoralde care a refăcut croaziera istorică a Titanicului, în 20 mai a venit la redacția Jurnalului Național cu un adevărat „ceaslov” prețios:

„Titanic. Triumph and Tragedy” ediția a treia, semnată de John P.Eaton și Charles A.Haas.

„Copii, am o bombă pentru voi. Ia vedeți ce scrie aici în listele astea, este vorba despre doi supraviețuitori din barca cu numărul 14” a spus Cornel Tăbăcaru. Pasionat de nesfârșita poveste a Titanicului, Tăbăcaru a remarcat în listele pasagerilor, în dreptul numelui Bellei Moor și al fiului său Meyer (Meir) Moor, că nu mai scrie la țara de proveniență „Rusia” (așa cum era menționat în edițiile anterioare) ci „Rumania”. Așa a juns povestea Bellei și a lui Meyer (Meir) la Jurnalul Național.

„În calitate de membru al Clubului Titanic, este de datoria mea să fac lumină asupra acestui aspect și să aduc convenitele rectificări”, a subliniat Cornel Tăbăcaru. Și de atunci s-au apucat din nou de treabă. În România, căutările le erau limitate, așa că au apelat la ajutoarele de peste ocean.

Corespondenta Jurnalului Național din SUA, Mihaela Bilovschi a primit informațiile primare. Au urmat iar descifrări în manuscrise, în liste, căutând nume și detalii. Finalul nu s-a lăsat mult așteptat, urmașii Bellei și ai lui Meyer (Meir) sunt încântați că cineva din România se interesează de istoria familiei lor și iată ce a ieșit la iveală: o poveste extraordinară.

Bella era originară din România și a trăit în Rusia, unde era căsătorită cu un evreu rus, dar a rămas văduvă de tânără, după ce soțul său s-a înrolat în Armata Rusă.

Povestea lor, relatată de Joan Adler, directorul executiv al Fundației Straus Historical Society, de urmașii lor, dar și de publicația israeliană Forward, ne-a fost prezentată în emisiunea TV „Sinteza zilei” mai sus amintită și apoi în Jurnalul Național.

După ce soțul său a murit în război, Bella a hotărât să fugă din fața persecuțiilor la care erau supuși evreii din Imperiul Rus. Hătărâtă să nu-și piardă unicul fiu, ea și Meir au decis să părăsească Rusia, ascunzându-se într-o căruță într-o căpiță cu fân. Așa au reușit să treacă granița și au ajuns până în Anglia la verii Bellei. Cei doi fugari au hotărât să-și schimbe numele de familie în Moor, de frică să nu fie descoperiți, iar fiul său să fie obligat să se înroleze în Armata Rusă. În Anglia au locuit la ruda lor, Isaac Slater din Whitechapel, Londra, Str. Bedford nr.96, după prima încercare de a emigra în SUA, fiind respinși de Biroul de Imigrări.

După ce au reușit să-și strângă banii necesari, în primele zile ale lunii aprilie 1912, Bella plătit 12,9 lire (azi echivalentul a 60 de dolari americani), pentru biletul de clasa a 3-a, un bilet comun pentru ea și fiul său Meyer (Meir), nr.392096. Ironia sorții, biletul original era pentru nava RMS Adriatic, a aceleiași companii White Star Line, care avea și Titanicul. Din cauza unei greve a personalului, călătoria pe prima navă a fost anulată, iar Bella și fiul

său au fost îmbarcați pe Titanic, devenind doi dintre cei 2.228 de pasageri ai vasului. Li s-a repartizat cabina 121, sectorul E, undeva în adâncul Titanicului.

Bella avea 29 de ani iar fiul său 7 ani. Abia așteptau să înceapă o viață nouă și doreau să ajungă la mătușa și unchiul Bellei, Henry Kaufman din Chicago. Meir devenise cunoscut pe vas pentru că făcea colecție de cartonașe colorate cu desene de cowboy și indieni, de la pachetele de țigări ale pasagerilor fumători de pe navă, care erau destul de numeroși.

În noaptea de 14 spre 15 aprilie, când Titanicul a lovit aisbergul, Bella era pe punte, a alergat la cabina ei și împreună cu fiul său Meir și-au pus vestele de salvare și a luat cu ea doar geanta cu actele sale și numele sponsorilor (protectorilor). Meir și-a luat cu el „averea sa”, colecția de cartonașe colorate. Bella era o femeie hotărâtă și puternică, cu un instinct de supraviețuire extraordinar, spun la unison urmașii ei, care au declarat pentru materialul documentar realizat de Joan Adler.

Bella și Meir îi datorează viața unei misterioase doamne bogate de la clasa întâi, care nu a renunțat să plece fără soțul ei, cu barca de salvare numărul 14, deși știa că altfel nu are șansa să se salveze. Mulți ani s-a crezut că salvatoarea Bellei a fost Ida Straus, soția bogătașului american Isidor Straus, care a pierit în naufragiu, dar la cercetările mai recente, martorii oculari au povestit că Ida era în cealaltă parte a vasului și din păcate nu a supraviețuit.

Familia povestește cum Meir își amintea perfect clipele de coșmar pe care le-a trăit la bordul bărcii de salvare. Un copil de 7 ani, urmărea cu groază, pas cu pas, o tragedie în direct. Sub ochii lui se scria istoria: din cei 2.228 de pasageri au fost salvați de nava Carpathia doar 705, iar doi dintre ei se numeau: Bella și Meyer (Meir) Moor. Amândoi au rămas marcați pe viață de cele întâmplare, nici unul, nici celălalt nu era prea doritor să povestească despre tragedie, despre clipele de coșmar petrecute.

După ce au ajuns în sfârșit pe teritoriul Statelor Unite, este refuzată de serviciul de imigrări, pleacă în Canada pentru mulți ani, apoi revine în SUA, se căsătorește în Chicago, ca ulterior să se stabilească în El Paso, Texas, unde rămâne pentru a doua oară văduvă. Bella a decedat în 1958, la 75 de ani. Ea este înmormântată în cimitirul evreiesc B NAI ZION din localitate. Fiul său Meyer (Meir) s-a stabilit cu soția sa tot în El Paso, cu care a avut trei copii. El a decedat în 1975 la 15 aprilie (ziua naufragiului), la 63 de ani de la tragedia Titanicului.

Mihai Gâdea, realizatorul emisiunii TV „Sinteza zilei” a ținut să sublinieze: „Oare câte femei din zilele noastre și-ar fi cedat locul din barca salvatoare , ca să rămână cu soțul ei, pe Titanic?”